

Sygn. akt: IX C 1001/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2017r.

Sąd Rejonowy w Opolu IX Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Lidia Modrzejewska-Lasota
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Dąbrowska

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2017 r. w Opolu

sprawy z powództwa **M. L. (1), M. L. (2) i M. L. (3)**

przeciwko (...) Sp. z o.o. w O.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej (...) Sp. z o.o. w O. na rzecz powoda M. L. (1) kwotę 14.340,00 zł (czternaście tysięcy trzysta czterdzieści złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 10 maja 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., a od dnia 1 stycznia 2016 r. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych - do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanej (...) Sp. z o.o. w O. na rzecz powoda M. L. (2) kwotę 1.050,00 zł (tysiąc pięćdziesiąt złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 10 maja 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., a od dnia 1 stycznia 2016 r. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych - do dnia zapłaty;

III. zasądza od pozwanej (...) Sp. z o.o. w O. na rzecz powódki M. L. (3) kwotę 1.050,00 zł (tysiąc pięćdziesiąt złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 10 maja 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., a od dnia 1 stycznia 2016 r. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych - do dnia zapłaty;

IV. ustala odpowiedzialność pozwanej N. I. Sp. z o. o w O. za skutki wypadku z dnia 15.08.2012 r., w którym poszkodowanym był M. Ł., które mogą się ujawnić u niego w przyszłości;

V. zasądza od pozwanej (...) Sp. z o.o. w O. na rzecz powodów M. L. (2) i M. L. (3) kwoty po 197 zł na rzecz każdego z nich tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwoty po 180 zł na rzecz każdego z nich tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego;

VI. zasądza od pozwanej (...) Sp. z o.o. w O. na rzecz powoda M. L. (1) kwotę 4.492,40 tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego;

Sygn. akt IX C 1001/15

UZASADNIENIE

Małoletni powód M. L. (1), reprezentowany przez swoich przedstawicieli ustawowych w osobach rodziców: M. L. (2) i M. L. (3) pozwem z dnia 22 grudnia 2014 r. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej (...) sp. z o.o. kwoty 14 340 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 10 maja 2014 r. do dnia zapłaty. Powodowie M. L. (2) i M. L. (3) domagali się zasądzenia od pozwanej na rzecz każdego z powodów kwoty po 1050 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 10 maja 2014 r. do dnia zapłaty. Ponadto, każdy z powodów domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, iż w okresie od 10 do 17 sierpnia 2012 r. całą rodziną spędzali urlop na zorganizowanej przez pozwanego imprezie turystycznej w Grecji w miejscowości T. (Z.) w hotelu (...).

W trakcie wykonywania umowy, w dniu 15.08.2012r. animatorzy pozwanego zorganizowali zabawę dla dzieci, w której uczestniczył małoletni powód M. L. (1). Zabawa polegała na wyścigu - jak najszybszym zjeżdżaniu przez dwoje dzieci jednocześnie ze zjeżdżalni basenowej do basenu i następnie „walce” o piłkę, którą należało wrzucić do kosza. W trakcie zjazdu i ścigania się z innym dzieckiem powód M. L. (1) uderzył głową o zjeżdżalnię i doznał złamania zębów przednich 11 i 21 oraz silnego bólu i stresu z tym związanego. Bezpośrednio po zdarzeniu organizatorzy zabawy uciekli z miejsca zdarzenia i nie udzielili małoletniemu powodowi żadnej pomocy. Zdarzenie zostało zgłoszone pozwanemu (rezydentowi pozwanego na miejscu) oraz telefonicznie ubezpieczycielowi. W dniu zdarzenia małoletni powód został zbadany przez lekarza, a następnie udzielono mu doraźnej pomocy stomatologicznej, zabezpieczając zęby przed ewentualnym dalszym pogłębieniem urazu. Powodowie M. i M. L. (3), będący z zawodu lekarzami obserwowali swojego syna – małoletniego powoda M. L. (1) w związku z uderzeniem w głowę.

W dniu 16.08.2012r. powód M. L. (2) złożył na ręce rezydenta pozwanego pisemną reklamację. Koszty doraźnej pomocy medycznej na miejscu ponieśli powodowie M. i M. L. (3)- zostały one zwrócone przez ubezpieczyciela pozwanego -powodowie objęci byli ubezpieczeniem w trakcie podróży- po zgromadzeniu dokumentacji medycznej i rachunków.

W ocenie powodów zabawa na zjeżdżalni została zorganizowana w sposób niezapewniający bezpieczeństwa uczestniczącym w niej dzieciom, a w jej trakcie żadna z dorosłych osób nie pilnowała bawiących się dzieci. Ponadto, pozwany wbrew przeznaczeniu zjeżdżalni wykorzystał ją do organizowania wyścigów dzieci, jednocześnie nie zapewniając stosownej pieczy osób dorosłych nad zabawą dzieci. Zabawy i animacje były częścią oferty pozwanego realizującego umowę o świadczenie usług turystycznych, a pozwany ponosił odpowiedzialność za prawidłowe zrealizowanie również tej części umowy.

M. L. (1) na skutek zdarzenia z dnia 15 sierpnia 2012 r. doznał złamania dwóch przednich zębów. W Grecji udzielono mu doraźnej pomocy lekarskiej i stomatologicznej, a w późniejszym okresie powód został poddany skomplikowanemu mikroskopowemu leczeniu endodontycznemu i wielomiesięcznej kontroli żywotności zębów. Powód w dalszym ciągu musi być poddawany stałym kontrolom żywotności i stanu zębów, a nadto konieczne jest odbudowywanie fragmentu zęba, który odkleja się przy spożywaniu posiłku i zabawie. Koszty związanego z tym leczenia wyniosły 2340 zł.

Małoletni M. L. (1) w dalszym ciągu odczuwa dolegliwości bólowe związane z uszkodzonymi zębami, a także związane z tym bóle głowy. Ponieważ uszkodzone zęby to przednie jedynki, a ich wygląd mimo leczenia odbiega od wyglądu zdrowych zębów przed uszkodzeniem, małoletni powód odczuwa w kontaktach z rówieśnikami dyskomfort i wstyd, a także musi uważać na uszkodzone zęby w trakcie zabaw i spożywania posiłków, aby nie uległy one uszkodzeniu. Ich uszkodzenie rzutuje również na przyszłe życie powoda, mogąc powodować u niego problemy w życiu towarzyskim. Małoletni powód M. L. (1) domagał się zapłacenia na swoją rzecz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie 12 000 zł i odszkodowania tytułem zwrotu kosztów leczenia w kwocie 2340 zł. Swoje roszczenie oparł na brzmieniu art. 445 k.c., art. 444 k.c. art. 11 i 11 a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz.U. 2014 r., Nr 196, ze zm.).

Powodowie M. i M. L. (3) domagali się zasądzenia od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwoty po 1050 zł tytułem zmarnowanej części urlopu, od dnia 15 sierpnia 2012 r., gdy ich syn uległ urazowi, do końca urlopu, a więc do dnia 17 sierpnia 2012 r. W ocenie powodów ich urlop praktycznie zakończył się dnia 15 sierpnia 2012 r., bowiem od tego dnia musieli sprawować opiekę i pieczę nad swoim małoletnim synem M. L. (1), zajmując się wyjaśnianiem okoliczności zdarzenia, organizując pomoc medyczną, a także obserwując syna pod kątem ewentualnych innych negatywnych następstw medycznych wypadku, co skutkowało u powodów silnym stresem i napięciem nerwowym. Powodowie podnieśli, iż każdy z nich wyliczył kwotę żądanego zadośćuczynienia ustalając cenę jednego dnia imprezy turystycznej na kwotę 527 zł (kwota ceny imprezy na rzecz jednej dorosłej osoby podzielona na 7) i mnożąc ją razy dwa, co w przeliczeniu daje kwotę 1054 zł, a każdy z powodów wnosi o zapłacenie na jego rzecz kwoty 1050 zł. Powodowie oparli swoje roszczenia na art. 11 a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz.U. 2014 r., Nr 196, ze zm.).

Ponieważ powodowie pismem z dnia 24 kwietnia 2014 r. wezwali pozwanego do zapłaty, a ten pismem z dnia 26 maja 2014 r. odmówił dokonania zapłaty, powodowie skierowali sprawę na drogę sądową.

Pozwany w odpowiedzi na pozew z dnia 13 lutego 2015 r. domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma pozwany wskazał, iż powodowie w swym pozwie nie wykazali, aby małoletni M. L. (1) rzeczywiście poniósł uszczerbek w swoim majątku związany z kosztami leczenia, wymagający zapłaty odszkodowania z tego tytułu.

Ponadto, pozwany zarzucił, iż animatorzy organizujący zabawy dzieci na terenie hotelu nie byli osobami zatrudnianymi przez pozwanego lub hotel, a być może działali na zlecenie osób trzecich nieznanymi pozwanemu i osobie prowadzącej hotel, zaś to powodowie są zobowiązani do zidentyfikowania tych osób i wskazania, na czyje zlecenie działali. Zdaniem pozwanego powodowie nie wykazali, aby do ukruszenia zębów małoletniego powoda M. L. (1) rzeczywiście doszło na terenie hotelu, a także aby nastąpiło to na skutek zjeżdżania przez małoletniego ze zjeżdżalni basenowej. W ocenie pozwanego do ukruszenia zębów małoletniego powoda mogło dojść na skutek jego nieostrożności, gdy biegł po zlanym wodą otoczeniu basenu i poślizgnął się upadając. W ocenie pozwanego, nawet jeśli do ukruszenia zębów małoletniego powoda rzeczywiście doszło na zjeżdżalni, to musiało to nastąpić na skutek przyjęcia przez dziecko nieprawidłowej, niezgodnej z zasadami bezpieczeństwa pozycji zjazdowej i rażąco nieostrożnego uderzenia głową w powierzchnię zjazdową. Jeśli zaś do uderzenia doszło w innych okolicznościach, powodowie bezzasadnie przypisują pozwanemu odpowiedzialność za skutki tego zdarzenia, chcąc uzyskać od niego nienależne świadczenia. Pozwany zaś jest zwolniony z odpowiedzialności za skutki tego zdarzenia również wówczas, gdyby ukruszenie zębów małoletniego powoda nastąpiło na skutek naruszenia przez niego reguł ostrożności przy korzystaniu ze zjeżdżalni.

Pozwany zaprzeczył również zarzutom powodów, aby przy korzystaniu przez małoletniego powoda ze zjeżdżalni animatorzy nie sprawowali nad bawiącymi się dziećmi żadnego nadzoru. Ponadto, zdaniem pozwanego przy korzystaniu przez dzieci ze zjeżdżalni animatorzy ci i tak nie byłiby w stanie zapobiec ewentualnemu upadkowi dzieci. W ocenie pozwanego uraz, jakiemu małoletni powód uległ w dniu 15 sierpnia 2012 r. był skutkiem nieszczęśliwego wypadku, za co pozwany nie ponosi odpowiedzialności, a przyczyną tego urazu było również niewłaściwe sprawowanie przez powodów: M. i M. L. (4) władzy rodzicielskiej nad małoletnim powodem, bowiem zdaniem pozwanego M. i M. L. (4) nie nadzorowali zabawy ich syna na zjeżdżalni, a skoro uznali tę zabawę za niebezpieczną, powinni zabronić swojemu dziecku uczestnictwa w niej. Wreszcie, pozwany zaprzeczył, aby łącząca go z powodami umowa o świadczenie usług turystycznych obejmowała swoim zakresem uczestnictwo małoletniego powoda w zabawie polegającej na wyścigach na zjeżdżalni, a zatem pozwany nie powinien być obciążany odpowiedzialnością za skutki zdarzenia z dnia 15 sierpnia 2012 r.

Ponadto, zdaniem pozwanego nie wykazano, aby rzeczywiście poniósł on koszt leczenia wynoszący 2340 zł, ponieważ powód jako osoba małoletnia nie mógłby dysponować taką kwotą. Z ostrożności procesowej pozwany zarzucił, iż kwoty dochodzone przez powodów tytułem zadośćuczynienia są rażąco wygórowane.

Małoletni powód M. L. (1) pismem procesowym z dnia 6 grudnia 2016 r. rozszerzył żądanie pozwu, domagając się również ustalenia odpowiedzialności pozwanego (...) sp. z o.o. za skutki wypadku z dnia 15 sierpnia 2012 r., w którym poszkodowanym był małoletni powód M. L. (1), które mogą pojawić się w przyszłości. W związku z tym, małoletni powód domagał się również zasądzenia na swoją rzecz z tego tytułu od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód M. L. (2) zawarł z pozwaną umowę o zorganizowanie imprezy turystycznej- dla siebie, powódki M. L. (3) i małoletniego powoda M. L. (1) (ur. (...)), oraz małoletniego syna stron J. L. (ur. (...)) w miejscowości T. w Grecji, w Hotelu (...), w okresie od 10 do 17 sierpnia 2012 r. Koszt pobytu wczasowego wyniósł łącznie 10 960 zł- powód w całości uiścił tę cenę. W ramach pobytu wczasowego pozwana jako organizator usługi turystycznej zapewniała powodom możliwość korzystania m.in. z basenu z hydromasażem, basenu A. z czterema zjeżdżalniami, animacji dla dorosłych i dzieci. W przypadku animacji zorganizowanych na rzecz dzieci miała im być zapewniona opieka ze strony osób organizujących te atrakcje.

dowód: Dokument podróży Nr: (...) z dnia 20 lipca 2012 r. (akta sądowe k. 9)

Warunki uczestnictwa w imprezach turystycznych (akta sądowe k. 10 i 12)

Dokumentacja zdjęciowa (akta sądowe k. 11)

zeznania powoda M. L. (2) (e-protokół z dnia 9 czerwca 2016 r.)

Animatorzy zachęcali dzieci i młodzież do uczestnictwa w bezpłatnych zajęciach. Rekrutację do zabaw przeprowadzali w ten sposób, iż widząc rodziny z dziećmi na plaży podchodzili i prosili rodziców, aby pozwolili dzieciom iść z nimi na zabawy zapewniając o opiece, którą dzieci otoczą. Małoletni powód M. L. (1) uczestniczył w animacjach organizowanych na terenie hotelu, a polegających na zjeżdżaniu ze zjeżdżalni znajdujących się przy basenach hotelowych. Początkowo powodowie sprawdzali sposób organizacji zabaw na basenie. Przez pierwsze dwa dni M. i M. L. (4) chodzili z dzieckiem na zjeżdżalnię, chcąc sprawdzić, czy zabawa, w której uczestniczy małoletni M. L. (1) jest bezpieczna. Upewnili się, iż przy basenie i na górze zjeżdżalni są obecni ratownicy i animatorzy. Uznali zatem, iż bezpieczeństwu ich syna nic nie zagraża.

W dniu 15 sierpnia 2012 r. małoletni M. L. (1) ponownie został „zabrany z leżaka” od rodziców przez grupę animatorów, którzy ponownie mieli organizować zabawy na zjeżdżalni. Powodowie zgodzili się aby małoletni udał się tam pod opieką animatorów. Małoletni powód brał udział w zabawie, którą zorganizowali. Tym razem jednak zabawa nie była bezpieczna. Polegała na zjeżdżaniu z jednoosobowej zjeżdżalni z innym dzieckiem „na wyścigi”. Zwycięzcą zabawy miał być ten, kto pierwszy z danej pary zjedzie do basenu i chwyci piłkę trzymaną przez animatorkę. Osoba będąca animatorką zabawy nie była obecna na górnej części zjeżdżalni, skąd dzieci rozpoczynały zjazd. Stała na dole w basenie. W trakcie zjazdu ze zjeżdżalni małoletni został popchnięty przez drugie dziecko, wskutek czego uderzył głową o powierzchnię zjeżdżalni i doznał złamania przednich zębów trzonowych stałych 21 i 11. Animatorka przerwała zabawę, rozwiązała grupę i odeszła.

Powodowie M. L. (2) i M. L. (3) w momencie wypadku, któremu uległ ich syn M. L. (1) wypoczywali na leżakach w pobliżu basenu. Gdy zorientowali się, że coś złego stało się z ich synem, jako iż sami są lekarzami udzielili mu pierwszej pomocy. Następnie niezwłocznie skontaktowali się z rezydentem pozwanego, policją, a także lekarzem ortopedą i stomatologiem, celem zapewnienia małoletniemu powodowi M. L. (1) pomocy medycznej. Dopiero wówczas powrócili na miejsce wypadku, celem ustalenia jego okoliczności. Nikt z osób organizujących zabawę w tym dniu nie był już tam obecny.

Od dnia 15 sierpnia 2012r czyli od dnia wypadku do końca trwania imprezy turystycznej tj do dnia 17 sierpnia 2012 r. powodowie M. i M. L. (3) zajmowali się wyłącznie opieką nad małoletnim synem M., który na skutek złamania

dwóch przednich zębów trzonowych cierpiał na silne dolegliwości bólowe, a także bóle głowy. Powodowie M. i M. L. (3), będący z zawodu lekarzami stomatologami obserwowali swojego syna M. również pod kątem stwierdzenia lub wykluczenia innych objawów wypadku, które mogły u niego wystąpić, takich jak np. wstrząs mózgu. Wskutek tego, w okresie od 15 do 17 sierpnia 2012 r. M. i M. L. (4) zajęci byli wyłącznie opieką nad małoletnim, a ich beztrioski wypoczynek zakończył się w chwili ujawnienia skutków wypadku.

Świadkowie J. M. i Z. M. przebywali w tym samym hotelu co powodowie w okresie od 10 do 24 sierpnia 2012 r. Trójka ich małoletnich dzieci brała udział w animacjach organizowanych przez animatorów, a polegających m.in. na zjeżdżaniu ze zjeżdżalni. W dniu 15 sierpnia 2012 r., gdy małoletni powód M. L. (1) uległ wypadkowi na zjeżdżalni, J. M. i Z. M. wspólnie z powodami M. i M. L. (4) udzielali pomocy małoletniemu. Małoletnia córka J. M. i Z. M. w dniu 15 sierpnia 2012 r. również brała udział w animacji polegającej na zjeżdżaniu ze zjeżdżalni. W zabawie tej brał wówczas udział również starszy brat M. J. L..

W dniu 16 sierpnia 2012 r. powód M. L. (2) złożył u rezydenta hotelowego pozwanego reklamację dotyczącą niewłaściwego organizowania przez pozwanego animacji hotelowych polegających na zabawach dla dzieci, przy których organizowaniu nie zostały zachowane warunki bezpieczeństwa, a wskutek tego małoletni powód M. L. (1) korzystając ze zjeżdżalni uderzył głową w powierzchnię zjeżdżalni i doznał urazu zębów 21 i 11.

dowód: Dokumentacja zdjęciowa (akta sądowe k. 13)

Reklamacja złożona przez powoda M. L. (2) z dnia 16 sierpnia 2012 r. , wraz z kartą przebiegu leczenia zębów 21 i 11 (akta sądowe k. 14 - 15)

zeznania świadka J. M. (protokół z dnia 22 kwietnia 2016 r.)

zeznania świadka Z. M. (protokół z dnia 22 kwietnia 2016 r.)

zeznania powoda M. L. (2) (e-protokół z dnia 9 czerwca 2016 r.)

zeznania powódki M. L. (3) (e-protokół z dnia 9 czerwca 2016 r.)

Małoletni powód M. L. (1) na skutek wypadku z dnia 15 sierpnia 2012 r. został poddany leczeniu stomatologicznemu, w ramach stomatologii endodontycznej i mikroskopowej. Leczenie miało na celu odbudowę leczenia endodontycznego, opracowania kanału zęba 11, wypełnieniu kanału P. (...), odbudowie zęba 21, wydłużeniu chirurgicznym kanału 11, oraz odbudowie kanału zęba 11. Koszt leczenia wyniósł 2340 zł. Ponieśli go powodowie M. i M. L. (4).

M. L. (1) wskutek wypadku ma problemy z gryzieniem twardszych pokarmów, takich jak bułki i owoce. Uszkodzenie przednich zębów trzonowych jest u małoletniego powoda widoczne, wskutek czego ograniczył on kontakty towarzyskie ze swoimi rówieśnikami, wstydząc się przed nimi swojego wyglądu. Boi się on jeść przy osobach postronnych poza domem- obawia się stale, iż wypełniania zębów niespodziewanie wypadną. Małoletni ograniczył również swoją aktywność ruchową, nie uprawiając już sportów związanych z grą w piłkę, jazdą na rowerze, a w okresie letnim zjeżdżaniem ze zjeżdżalni. M. L. (1) okresowo odbywa leczenie stomatologiczne, polegające na uzupełnianiu ubytków w uszkodzonych zębach 21 i 11, ponieważ uzupełnienia zębów co pewien czas odpadają i konieczne jest ich ponowne umocowanie. Zabiegi te wiążą się dla małoletniego z dużym stresem. Po każdym odłamaniu fragmentu zębów nie chce uczęszczać iść do szkoły, z uwagi na nieestetyczny wygląd zębów i obawy o reakcje kolegów.

dowód: Dokumentacja zdjęciowa (akta sądowe k. 13)

Rachunek nr (...) z dnia 31 grudnia 2012 r. (akta sądowe k. 20)

zeznania świadka J. M. (protokół z dnia 22 kwietnia 2016 r.)

zeznania świadka Z. M. (protokół z dnia 22 kwietnia 2016 r.)

zeznania powoda M. L. (2) (e-protokół z dnia 9 czerwca 2016 r.)

zeznania powódki M. L. (3) (e-protokół z dnia 9 czerwca 2016 r.)

Uszczerbek na zdrowiu Powoda M. L. (1) zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 wynosi w ocenie biegłego sądowego z zakresu stomatologii 2% (po 1% za uszkodzenie każdego zęba: 11 i 21, zgodnie z § 8 Rozporządzenia, punkt 3, w nawiązaniu do pkt. 21.a Załącznika do tego Rozporządzenia).Przebieg leczenia obejmował rekonstrukcję korony zęba 11 i 21 oraz leczenie kanałowe zęba 11.

Skutkiem urazu w dniu 15.08.2012 było u powoda uszkodzenie (złamanie) korony zęba 11 i 21, oraz pourazowe obumarcie miazgi zęba 11. Rokowania krótkoterminowe są pozytywne. Rokowania długoterminowe powinny być ostrożne, uwzględniając wiek powoda, w kierunku negatywnym. W dniu 15.08.2012 doszło na skutek urazu do złamania koron dwóch, przyśrodkowych siekaczy górnych u Powoda M. L. (1) (zębów 11 i 21). W/w zęby wymagały rekonstrukcji. Dodatkowo, ząb 11 wymagał leczenia kanałowego, w związku z pourazowym obumarciem miazgi (w około 4 miesiące po urazie). W ocenie biegłego jest to bardzo częsta konsekwencja urazu zęba, która może pojawić się nawet w kilka miesięcy po jego uszkodzeniu. Ząb 21 nadal jest żywy, nie wykazuje objawów ze strony miazgi.

Z uwagi na nieodwracalność skutków urazu, bezpowrotną utratę żywotności zęba 11 oraz uszkodzenie koron obu siekaczy (11,21), przyznano powodowi 2% trwałego uszczerbku na zdrowiu.

W ocenie biegłego sądowego z zakresu stomatologii należy przyjąć, iż okres czasu (4 lata) od urazu, pozwala na przyjęcie pozytywnej krótkoterminowej prognozy, co do skutków urazu u Powoda. Jednak zważywszy na wiek (13 lat, w dniu badania), należy mieć świadomość, iż prognoza ta w sensie długoterminowym powinna być ostrożna, nawet z oceną w kierunku negatywnej.

Z założenia świadczenia stomatologiczne, wykonywane prawidłowo i starannie przestają spełniać swoją funkcję po około 10 latach -wypełnienia przestają być szczelne, gładkie, kosmetyczne. Wymagają więc wymiany na nowe. Każdorazowa wymiana to ryzyko dodatkowego uszkodzenia tkanek. Biorąc pod uwagę wiek pokrzywdzonego małoletniego, należy przyjąć, iż czeka go wielokrotnie w ciągu życia wymiana odbudowy, z ryzykiem nawet ostatecznej utraty zębów -szczególnie zęba 11, który jako martwy jest zdecydowanie zębem słabszym niż zęby żywe. Należy też brać pod uwagę fakt, iż do urazu zębów doszło w okresie rozwojowym, co także wskazuje na inne, negatywne konsekwencje -np. kościorost zębów z okoliczną tkanką kostną, co utrudni ewentualne leczenie ortodontyczne, jeśli do takowego dojdzie, na okoliczność już zaobserwowanej obecności przetrwałego zęba mlecznego 63 i braku zęba stałego 22, w sąsiedztwie zębów uszkodzonych w urazie. Stąd prognoza długoterminowa, uwzględniająca wiek małoletniego powoda powinna być bardzo ostrożna, a nawet negatywna.

Należy przyjąć, iż uraz- uszkodzenie koron zębów 11 i 21 wiązało się z odczuwaniem dolegliwości bólowych u małoletniego M. L. (1), szczególnie podczas spożywania posiłków, reakcji na temperaturę (gorąco, zimno), podczas zabiegów higienicznych, czy mówienia. Miały one miejsce do czasu rekonstrukcji zębów.

Ból w ocenie biegłego sądowego z zakresu stomatologii jest odczuciem związanym z dużą komponentą emocjonalną i ten sam impuls u różnych osób wywołuje inne natężenie i czas odczuwania, stąd u jednej osoby wystarczy jedna dawka leku przeciwbólowego dostępnego bez recepty, a inna wymaga dawki większej lub mocniejszego leku, np. zleconego już na receptę, przy tym samym impulsie. Sam proces leczenia i rekonstrukcji odbywa się w znieczuleniu, więc nie wywołuje dolegliwości bólowych.

Aktualny stan uzębienia powoda, (czyli stan po odbudowie zębów) nie ma charakteru trwałego- ostatecznego. Do czasu osiągnięcia dorosłości rekonstrukcje zębów urazowych u dzieci mają charakter tymczasowy: są wykonywane z materiałów światło utwardzalnych. Po osiągnięciu dorosłości jest możliwe zastosowanie odbudowy protetycznej (licówki porcelanowej lub korony porcelanowej), dużo bardziej trwałej i całkowicie kosmetycznej.

Obecnie, jeśli rekonstrukcja materiałem światłoutwardzalnym nie jest satysfakcjonująca dla powoda, istnieje możliwość wykonania jej w sposób całkowicie niewidoczny dostępnymi na rynku polskim materiałami światłoutwardzalnymi, do czasu podjęcia decyzji o ewentualnej wymianie na konstrukcję porcelanową.

dowód: opinia sądowo – medyczna lekarza stomatologa dr n. med. A. P. biegłego sądowego Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 25 października 2016 r. (akta sądowe k. 147 – 149)

opinia uzupełniająca sądowo - medyczna lekarza stomatologa dr n. med. A. P. biegłego sądowego Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 21 grudnia 2016 r. (akta sądowe k. 181 – 182)

Pismem z dnia 23 kwietnia 2014 r. pozwany został wezwany do zapłaty na rzecz małoletniego powoda M. L. (1) kwoty 14 340 zł tytułem zadośćuczynienia i poniesionych kosztów leczenia w związku z wypadkiem, jakiemu małoletni uległ w dniu 15 sierpnia 2012 r., a który polegał na uderzeniu przez małoletniego głową w zjeżdżalnię podczas zjeżdżania z niej z innym dzieckiem, wskutek czego małoletni powód doznał złamania przednich zębów przednich 11 i 21 oraz silnego stresu i bólu z tym związanego.

Powodowie M. i M. L. (4) pismem z dnia 23 kwietnia 2014 r. wezwali również pozwanego do zapłaty na rzecz każdego z powodów kwoty 1050 zł z tytułu zadośćuczynienia za zmarnowaną część urlopu w okresie od 15 do 17 sierpnia 2012 r. , ponieważ po wypadku, jakiemu małoletni powód M. L. (1) uległ w dniu 15 sierpnia 2012 r., jego rodzice – powodowie M. i M. L. (4) nie mogli korzystać z wypoczynku urlopowego, będąc zmuszonymi do sprawowania opieki nad synem i organizowania mu pomocy medycznej.

Pozwany otrzymał wezwanie do zapłaty w dniu 25 kwietnia 2014 r. W odpowiedzi na wystosował do powodów pismo z dnia 26 maja 2014 r. , w którym odmówił zapłaty jakichkolwiek kwoty tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za nienależyte wykonaną umowę o świadczenie usług turystycznych. W ocenie pozwanego nie ponosi on odpowiedzialności za skutki wypadku z dnia 15 sierpnia 2012 r., w wyniku którego małoletni M. L. (1) doznał złamania dwóch przednich zębów trzonowych.

dowód: Wezwanie do zapłaty z dnia 23 kwietnia 2014 r., wraz z kartą przebiegu leczenia zębów 21 i 11 (akta sądowe k. 16 – 18)

Odpowiedź na reklamację z dnia 26 maja 2014 r. (akta sądowe k. 19)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Strony łączyła umowa o organizację usługi turystycznej, prawa i obowiązki stron regulowały także warunki uczestnictwa w imprezach turystycznych, będące integralną częścią umowy oraz dane zawarte w ofercie katalogowej pozwanej.

Podstawą prawną zasądzzonego roszczenia jest art. 11 a ust. 1 w ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2004 r., Nr 223, poz. 2268 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem, organizator turystyki odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych, chyba, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest spowodowane wyłącznie: działaniem lub zaniechaniem klienta, działaniem lub zaniechaniem osób trzecich, nie uczestniczących w wykonywaniu usług przewidzianych w umowie, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć, albo siłą wyższą.

Przedmiotem regulacji powyżej przywoływanej ustawy są warunki świadczenia przez przedsiębiorców usług turystycznych na terenie kraju i za granicą. Ustawa ta wprowadza kategorię umów nazwanych - „umowę o świadczenie usług turystycznych”, przez którą należy rozumieć wszelkiego rodzaju usługi świadczone turystom. Usługa owa obejmuje w praktyce kilka różnych świadczeń traktowanych jednak jako jedno zobowiązanie. Konsekwencją takiej konstrukcji jest to, że za wykonanie wszystkich mieszczących się w ramach umowy świadczeń, pomimo, iż są one z

reguły realizowane przez różne podmioty- odpowiedzialność wobec usługobiorcy ponosi jedynie organizator turystyki (art. 11 a ustawy). Z powyższego wynika szeroko zakreślony zakres odpowiedzialności organizatora, albowiem odpowiada on nie tylko za działania własne, ale również działania osób, z pomocą których zobowiązanie wykonuje. Organizator imprezy turystycznej nie może zwolnić się z odpowiedzialności poprzez powołanie się na brak winy w nadzorze nad tymi osobami lub w brak winy w ich wyborze. Jedyną podstawą prawną do wyłączenia jego odpowiedzialności jest wykazanie zaistnienia ściśle określonych w ustawie przesłanek egzoneracyjnych. Dodać należy, iż pozostałe przesłanki odpowiedzialności ex contractu, tj. 1.pojęcie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, 2.szkoła szeroko rozumiana (uszczerbek majątkowy: rzeczowy i osobowy, uszczerbek niemajątkowy), 3. związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem a szkodą - regulowane są przez odpowiednie przepisy k.c.

W ustawowym katalogu usług turystycznych „impreza turystyczna” jest zdefiniowana jako obejmująca co najmniej dwie usługi turystyczne tworzące jednolity program i objęte wspólną ceną, jeżeli usługi te obejmują nocleg lub trwają ponad 24 godziny albo jeżeli program przewiduje zmianę miejsca pobytu. W myśl art. 14 ust. 1 ustawy umowa o świadczenie usług turystycznych polegających na organizowaniu imprez turystycznych wymaga formy pisemnej i powinna zawierać określone postanowienia, których zakres został szczegółowo zakreślony w ustępie 2 tego przepisu. Ustawa nakłada jednocześnie na organizatora obowiązek szczegółowej informacji, co do zakresu, przedmiotu i treści poszczególnych świadczeń jeszcze przed zawarciem umowy, przy czym informacja ta powinna być doręczona w postaci dokumentu pisemnego, zrozumiałego i przystępnego. Dane zawarte w broszurach, folderach, katalogach czy innych formach ofert stają się elementem kontraktu z klientem, o ile nie będzie on zawierał odmiennych postanowień (art. 12 i 13). W ustawie uregulowano m. in. w sposób szczególny zagadnienia związane z zawieraniem, wykonywaniem i rozwiązywaniem umów o świadczenie usług turystycznych, w tym prawo odstąpienia od umowy przez klienta w określonego rodzaju sytuacjach za zwrotem ceny, prawo do otrzymania nieodpłatnie świadczeń zastępczych tej samej jakości oraz do żądania odszkodowania (art. 11 a i art. 16 a). Jednakże z uwagi, iż regulacja tej kategorii umów nie jest wyczerpująca, to zgodnie z art. 11 ustawy w zakresie w niej nie unormowanym, znajdują do niej zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

Ustawodawca mając na celu ochronę klienta imprezy turystycznej wprowadził ustawowe domniemanie odpowiedzialności organizatora za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umówionej usługi turystycznej. Tym samym, uczestnik imprezy dochodzący ochrony swoich praw z tego tytułu musi jedynie wykazać, że świadczenia objęte umową nie zostały wykonane albo zostały wykonane niezgodnie z jej treścią oraz że stanowiło to causę powstania po jego stronie szkody majątkowej lub niemajątkowej. Zakres okoliczności, za jakie odpowiada organizator turystyki musi uwzględniać wysoki miernik staranności, jakiego należy wymagać od profesjonalisty (art. 355 §2 k.c.).

Zgodnie z ogólną zasadą kodeksu cywilnego wyrażoną w art. 6 k.c. i przy uwzględnieniu zapisów ustawowych dotyczących odpowiedzialności kontraktowej (art. 11 a ust. 1 ustawy oraz posiłkowo art. 471 k.c.), to na osobie dochodzącej swego roszczenia na drodze postępowania sądowego spoczywa ciężar wykazania okoliczności niezbędnych do ustalenia zakresu odpowiedzialności pozwanego, tj. zarówno jej podstawy faktycznej i prawnej, jak i wysokości żądanej należności.

W rozpatrywanej sprawie do powodów należało, zatem udowodnienie faktu zawarcia umowy i jej treści, wynikających z niej albo wprost z przepisów ustawy wzajemnych obowiązków stron oraz tego, że pozwany nienależycie wykonał wobec nich zobowiązanie oferując świadczenie niezgodne z umówionym. Stronę pozwaną obciążałby ewentualny obowiązek wykazania, że nienależyte wykonanie zobowiązania było wynikiem okoliczności, za które nie odpowiada. Natomiast ustalenie wysokości odszkodowania pozostawione zostało uznaniu Sądu.

Kwestią sporną w sprawie pozostawało ustalenie czy pozwany, jako organizator imprezy turystycznej istotnie nienależycie wykonał zobowiązanie wynikające z umowy i w jakim zakresie i czy w związku z tym powód słusznie żąda odszkodowania.

W ocenie Sądu w sprawie zostało wykazane, że pozwany nienależycie wykonał świadczenie. Sąd przesłuchał strony i świadków. Zapoznał się też z dowodami z dokumentów, przeprowadził dowód z opinii biegłego. W ocenie Sądu

zdarzenie powodujące szkodę- tak u małoletniego powoda jak i u jego rodziców, pozbawionych po zdarzeniu warunków odpowiedniego wypoczynku nie jest „wypadkiem”, zdarzeniem losowym, lecz wynikiem nienależytej organizacji zabaw na zjeździe wodnej przez osoby, którym prowadzący hotel powierzył organizowanie takich animacji.

Powodowie wykazali- poprzez zeznania świadków, iż do zdarzenia doszło przy basenie hotelowym w trakcie zorganizowanej zabawy. Powodowie nie musieli wykazać imiennie osób, które prowadziły animacje- wykazali, iż po zdarzeniu zajęli się udzielaniem pomocy synowi, a animatorzy wówczas oddalili się. Trudno zarzucić zatem iż powodowie nie zdążyli ustalić ich danych osobowych. Nie mógł się jednak ostać zarzut pozwanego, iż były to osoby, z które nie ponosi odpowiedzialności. Pozwana, jako organizator turystyki odpowiada on nie tylko za działania własne, ale również działania osób, z pomocą, których zobowiązanie wykonuje. Skoro hotelarz posługiwał się zatrudnionymi przez siebie osobami, które zorganizowały feralny zjazd- a trudno przyjąć z jakich innych przyczyn animatorzy ci przez kilka dni stale i jawnie pracowali w miejscu wymagającym szczególnego nadzoru, jakimi jest basen wodny- nie sposób przyjąć, rozumując logicznie iż feralna zabawa, została zorganizowana przez osoby „postronne”. Nawet gdyby dywagować nad takim poglądem, (iż zabawy wodne były prowadzone bez wiedzy lub wbrew woli prowadzącego hotel) - to odpowiedzialność pozwanej polegałaby na nienależytym wykonaniu umowy poprzez tolerowaniu sytuacji, w której goście hotelu w tym małoletni, zapraszani do zabaw na basenie, narażeni są na kontakt z osobami nie mającymi uprawnień do opieki nad dziećmi lub uprawnień i umiejętności z zakresu ratownictwa wodnego i organizacji zabaw z wodą.

Jest oczywiste, iż zjeżdźalnia wodna była elementem kompleksu basenowego- wynika to z opisu hotelu w folderach pozwanej i zeznań świadków. Dzieci zjeżdźały do wody, do basenu, a nie np. na trawę. Skoro tak- do prowadzącego hotel, za działania, którego w niniejszej sprawie odpowiada pozwana, należało takie zorganizowanie warunków korzystania z tego urządzenia, aby zapewnić bezpieczeństwo gościom hotelu. Obejmowało to również opiekę ratowników wodnych lub innych właściwych odpowiednio wyszkolonych osób. Skoro- jak zarzuca pozwany, osoby wyróżnione odpowiednim ubiorem, stale i jawnie organizujące zabawy dla dzieci, którym systematycznie udostępniano tak ważny obiekt jak basen ze zjeżdźalniami nie były znane hotelarzowi- to nienależycie wykonywał on umowę, dopuszczając do opieki nad gośćmi osoby nieuprawnione-, za co pozwana osobą wyglądająca i zachowująca się jak animatorka. Organizator imprezy turystycznej nie może zwolnić się z odpowiedzialności poprzez powołanie się na brak winy w nadzorze nad tymi osobami lub w brak winy w ich wyborze. Jediną podstawą prawną do wyłączenia jego odpowiedzialności jest wykazanie zaistnienia ściśle określonych w ustawie przesłanek egzoneracyjnych, których pozwany nie udowodnił.

W rozpoznawanej sprawie zatem okoliczność sporną stanowiło ustalenie, czy pozwany ponosi względem małoletniego powoda M. L. (1) odpowiedzialność odszkodowawczą oraz odpowiedzialność tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wynikłą z wypadku, jakiemu małoletni uległ na zjeździe w dniu 15 sierpnia 2012 r., a który skutkowałam złamaniem przednich zębów trzonowych małoletniego, a także czy zasadnym jest ustalenie odpowiedzialności pozwanego za skutki tego wypadku na przyszłość. Spornym było również ustalenie, czy pozwany ponosi względem powodów M. i M. L. (4) odpowiedzialność tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej powodowie doznali wskutek wypadku ich syna – małoletniego powoda M. L. (1) z dnia 15 sierpnia 2012 r., wskutek czego powodowie M. i M. L. (4) do dnia 17 sierpnia 2012 r., gdy pobyt urlopowy uległ zakończeniu nie mogli korzystać z żadnych atrakcji wypoczynkowych oferowanych przez pozwanego, będąc zmuszonymi do sprawowania opieki nad M. L. (1), z uwagi na skutki zdrowotne wypadku, któremu uległ. W przypadku uznania, iż pozwany ponosi wobec powodów powyższą odpowiedzialność, co do zasady, spornym stawało się rozstrzygnięcie, w jakiej wysokości powinny być na ich rzecz zasądzone kwoty pieniężne tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia, a także czy należy rozstrzygnąć, iż pozwany ponosi względem powoda M. L. (1) odpowiedzialność za skutki wypadku z dnia 15 sierpnia 2012 r. na przyszłość.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodu z dokumentów, dokumentacji zdjęciowej, zeznań świadków: J. M., Z. M., zeznań powodów: M. i M. L. (4), a także na podstawie dowodu z opinii i opinii uzupełniającej lekarza stomatologa

dr n. med. A. P. biegłego sądowego Sądu Okręgowego w Katowicach. Dopuszczenie dowodu z opinii biegłego nastąpiło na mocy art. 278 k.p.c., ponieważ rozstrzygnięcie sprawy wymagało zasięgnięcia wiadomości specjalnych.

Z treści art. 11a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz.U. 2014 r., Nr 196, ze zm.) wynika, że za szkody poniesione z powodu niewykonania albo nienależytego wykonania umowy przez organizatora imprezy turystycznej klientowi należy się odszkodowanie. Organizator może zwolnić się z odpowiedzialności jeśli niewykonanie albo nienależyte wykonanie umowy jest spowodowane działaniem lub zaniechaniem klienta, działaniem lub zaniechaniem osób trzecich, nieuczestniczących w wykonywaniu usług przewidzianych w umowie, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć, albo siłą wyższą. Konsekwencją takiej konstrukcji jest to, że za wykonanie wszystkich mieszczących się w ramach umowy świadczeń, pomimo, iż są one z reguły realizowane przez różne podmioty - odpowiedzialność wobec usługobiorcy ponosi jedynie organizator turystyki. Z powyższego wynika szeroko zakreślony zakres odpowiedzialności organizatora, albowiem odpowiada on nie tylko za działania własne, ale również działania osób, z pomocą których zobowiązanie wykonuje. Sąd Najwyższy uchwałą o mocy zasady prawnej, składu Izby Cywilnej sygn. akt III CZP 79/2010 z dnia 19 listopada 2010r. wskazał, że przepis art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268 ze zm.) może być podstawą odpowiedzialności organizatora turystyki za szkodę niemajątkową klienta w postaci tzw. zmarnowanego urlopu. Rozstrzygnięcie to oznacza, iż odpowiedzialność organizatora turystyki za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy może obejmować także szkodę niemajątkową klienta w postaci tzw. zmarnowanego urlopu. Oznacza to, iż poza roszczeniami majątkowymi wynikającymi z rozbieżności pomiędzy ofertą, a prawdziwą jakością świadczonych usług turysta ma możliwość dochodzić również zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową w postaci „zmarnowanego urlopu”.

Na mocy art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wynikłe z tego powodu koszty. Zgodnie z przepisem art. 445 § 1 w zw. z art. 444 § 1 k.c. Sąd może przyznać poszkodowanemu w razie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Powtórzyć należy w ślad za ukształtowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego (zob. wyrok SN z dnia 08 września 2001 r., III CKN 427/00, LEX 52766) iż zadośćuczynienie ma mieć charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość musi przedstawiać pewną wartość ekonomicznie wyczuwalną w tym znaczeniu, że przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy się kierować rozsądną granicą, odpowiadającą, przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego, aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa.

Po przeanalizowaniu materiału dowodowego Sąd uznał, iż pozwany co do zasady ponosi względem powodów odpowiedzialność za skutki wypadku, któremu w dniu 15 sierpnia 2012 r. uległ małoletni powód M. L. (1), a który polegał na uszkodzeniu jego dwóch przednich zębów trzonowych. Na podstawie zebranego materiału dowodowego ustalono bowiem, iż w dniu 15 sierpnia 2012 r., w hotelu zorganizowano zabawę polegającą na zjeżdżaniu dzieci ze zjeżdżalni „na wyścigi”, w trakcie której jednocześnie miało zjeżdżać więcej niż jedno dziecko. Organizując tę zabawę osoby nie nadzorowały dzieci przebywających w górnej części zjeżdżalni. Osoba dorosła ustalająca zasady wyścigu stała na dole w basenie trzymając piłkę, którą miało złapać to dziecko, które szybciej zjechało w parach i zostało uznane zwycięzcą zjazdu. W ocenie Sądu taki sposób zorganizowania zabawy zagrażał bezpieczeństwu uczestniczących w niej dzieci. Zjazd w parach małoletniego powoda nie był jego ekscesem, lecz wynikiem przestrzegania zasad zabawy wymyślonej przez dorosłe osoby, które operowały stale na terenie hotelu i zapewniały rodziców, iż przejmą opiekę nad ich dziećmi i zorganizują im atrakcyjną zabawę. Jak już wskazano powyżej- nawet dywagowanie, iż animatorzy ci nie byli zatrudnieni przez hotelarza nie wyłącza odpowiedzialności pozwanej. Z tego względu, zdaniem Sądu za skutki zdarzenia, w którym małoletni powód, zjeżdżając w parach został potracony i uderzył twarzą o powierzchnię zjeżdżalni, doznając przy tym złamania dwóch zębów trzonowych nastąpił na skutek nienależytego wykonania umowy przez pozwaną. W tej mierze Sąd ustalając stan faktyczny oparł się na zeznaniach powodów oraz dopuszczonych świadków. Zeznania te uznano za wiarygodne, ponieważ były one spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniały, a także korespondowały z pozostałą częścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Za przyznaniem zeznaniom świadków waloru wiarygodności zdaniem Sądu przemawia również fakt, iż małoletnie dzieci świadków w dniu 15 sierpnia 2012 r., gdy małoletni powód uległ wypadkowi również brały udział w zabawie na zjeżdżalni.

Sąd zważył również na fakt, iż pozwany w trakcie procesu w istocie rzeczy nie przejawiał żadnej inicjatywy dowodowej mającej na celu wykazanie, iż wypadek, któremu małoletni powód uległ w dniu 15 sierpnia 2012 r. miał miejsce na skutek działania lub zaniechania małoletniego powoda, działania lub zaniechania osób trzecich, nieuczestniczących w wykonywaniu usług przewidzianych w umowie, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć, albo siłą wyższą. W związku z tym, pozwany nie wykazał, aby zaistniały okoliczności wyłączające jego odpowiedzialność za ten wypadek, a ciężar udowodnienia tych okoliczności spoczywał na pozwanym. Sąd zważył również na fakt, iż zgodnie z zeznaniami powodów i świadków gdy powodowie po wypadku udali się na teren basenu i zjeżdżalni, aby wyjaśnić okoliczności wypadku, animatorzy pozwanego organizujący zabawy na zjeżdżalniach byli tam już nieobecni, co zdaniem Sądu także przemawia za uznaniem, iż pozwany nie wykazał, aby zaistniały okoliczności wyłączające jego odpowiedzialność za skutki wypadku z dnia 15 sierpnia 2012 r. W ocenie Sądu za bezzasadne należy uznać również twierdzenia pozwanego, zgodnie z którymi za wypadek małoletniego powoda z dnia 15 sierpnia 2012 r. mieliby ponosić odpowiedzialność jego rodzice – powodowie M. i M. L. (4), którzy w tym dniu mieli nie zapewnić małoletniemu należytej opieki. Zdaniem Sądu należy zważyć na fakt, iż pozwany organizując wczasy dla całych rodzin zapewniał animacje dla dzieci, aby uczestniczące w imprezie osoby dorosłe mogły swobodnie odpocząć, a jednocześnie mieć zapewnione poczucie, iż w trakcie zabaw, w których biorą udział ich dzieci jest nad nimi sprawowana opieka ze strony animatorów pozwanego. Taki sposób realizacji usług turystycznych wynikał z oferty pozwanego.

Sąd zważył na fakt, iż małoletni M. L. (1) wskutek wypadku doznał trwałego uszkodzenia stałych zębów trzonowych nr 21 i 11, co jest uszkodzeniem widocznym, jak wynika z dokumentacji zdjęciowej. Koszt leczenia uszkodzonych zębów powoda, obejmujący protetykę endoskopową, mającą na celu częściową odbudowę uszkodzonych zębów wyniósł 2340 zł, co potwierdza przedłożony przez powodów rachunek. Jest oczywiste, iż małoletni nie ma własnych dochodów i pozostaje na utrzymaniu rodziców-na takim poziomie, jaki wynika z ich dochodów. Ci jednak wobec skutków zdarzenia zmuszeni byli środki przeznaczone na alimentację pozwanego- w tym dostarczanie mu rozrywek, ubrań, zakup sprzętów itp. -przeznaczyć na leczenie stomatologiczne. Trudno nie dostrzec w tym szkody poniesionej przez małoletniego powoda. Sama okoliczność iż należność za leczenie małoletniego wypłacono z dochodów rodziców- gdyż małoletni nie ma własnego majątku i dochodów nie wyklucza możliwości żądania zapłaty odszkodowania na jego rzecz. Mimo podjętego leczenia, pełne usunięcie uszkodzeń zębów powoda jest niemożliwe, ponieważ ich ukruszone części i plombi co pewien czas odpadają, a wskutek tego koniecznym jest stałe uzupełnianie ubytków w zębach. Wypadek spowodował wystąpienie u małoletniego powoda dolegliwości bólowych, wskutek czego część urlopu od dnia 15 do 17 sierpnia 2012 r. była dla małoletniego w istocie rzeczy zmarnowana. Wypadek ten wywarł również skutek na codzienne funkcjonowanie małoletniego, który ma problem z gryzieniem twardych pokarmów, ograniczył kontakty z rówieśnikami, wstydząc się nieestetycznego wyglądu uszkodzonych zębów, a także ograniczył uprawianie sportu.

Biegły sądowy z zakresu stomatologii w swych opiniach ustalił, że uszczerbek na zdrowiu powoda M. L. (1) zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 (tekst jednolity Dz.U. 2013, poz. 954) wynosi 2% (po 1% za uszkodzenie każdego zęba: 11 i 21, zgodnie z § 8 Rozporządzenia, punkt 3, w nawiązaniu do pkt. 21.a Załącznika do tego Rozporządzenia).Przebieg leczenia obejmował rekonstrukcję korony zęba 11 i 21 oraz leczenie kanałowe zęba 11. Uszczerbek w takim rozmiarze ustalono z uwagi na nieodwracalność skutków urazu, bezpowrotną utratę żywotności zęba 11 oraz uszkodzenie koron obu siekaczy (11,21).W ocenie biegłego sądowego z zakresu stomatologii należy przyjąć, iż okres czasu (4 lata) od urazu, pozwala na przyjęcie pozytywnej krótkoterminowej prognozy co do skutków urazu u Powoda. Jednak zważywszy na wiek małoletniego (13 lat, w dniu badania), należy mieć świadomość, iż prognoza ta w sensie długoterminowym powinna być ostrożna, nawet z oceną w kierunku negatywnej. W ocenie biegłego, biorąc pod uwagę wiek pokrzywdzonego małoletniego, należy przyjąć, iż czeka go wielokrotnie w ciągu życia wymiana odbudowy, z ryzykiem nawet ostatecznej utraty zębów (szczególnie zęba 11, który jako martwy jest zdecydowanie zębem słabszym niż zęby żywe). Stąd prognoza długoterminowa, uwzględniająca wiek małoletniego Powoda powinna być bardzo ostrożna, a nawet negatywna. Ponadto, biegły zważył na fakt, iż uraz- uszkodzenie koron zębów 11 i 21 wiązało się z odczuwaniem dolegliwości bólowych u małoletniego M. L. (1), szczególnie podczas spożywania posiłków, reakcji na temperaturę (gorąco, zimno), podczas zabiegów higienicznych, czy mówienia. Miały one miejsce do czasu rekonstrukcji zębów. Sąd uznał, iż opinie biegłego sądowego zostały sporządzone w sposób jasny, logiczny, a wynikające z nich wnioski końcowe są jednoznaczne i nie budzące wątpliwości.

Biegły przed ich sporządzeniem przebadał małoletniego powoda i dokonał wnikliwej analizy jego dokumentacji medycznej. Z powyższych względów, Sąd uznał wszelkie ustalenia i wnioski wynikające z opinii biegłych za trafne i w pełni podzielił stanowiska biegłych. W tym miejscu należy wskazać, iż sąd może oceniać opinię biegłego pod względem fachowości, rzetelności, czy też zgodności z zasadami logiki. Nie może jednak nie podzielać merytorycznych poglądów biegłego, czy w ich miejsce wprowadzać własnych stwierdzeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 grudnia 1990 r., I PR 148/90, OSP 1991/11-12/300).

W związku z powyższym, w punkcie I wyroku Sąd w punkcie I wyroku przyznał małoletniemu powodowi M. L. (1) tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia kwotę 14 340 zł, w tym kwotę 2340 zł tytułem odszkodowania, zgodnie z rachunkiem potwierdzającym wysokość kosztów leczenia i kwotę 12 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Uszkodzone zęby- czego biegły nie brał pod uwagę ustalając sam procentowy uszczerbek na zdrowiu- są zębami przednimi, widocznymi, kluczowymi dla wyglądu osoby. Należy wziąć pod uwagę opisywany przez rodziców małoletniego rozmiar jego krzywdy, polegający nie tylko na bólu i dyskomforcie, który towarzyszy uszkodzeniu zębów bez względu na ich umiejscowienie w łuku zębowym, ale przede wszystkim stres, obawy, ograniczenia w swobodnym funkcjonowaniu powoda w gronie rówieśników wynikających z tego, iż nawet jedzenie czy lekki uraz może skutkować tym, iż np. wypełniania wypadną z przednich zębów powoda, powodując konsternację, którą młody chłopak w otoczeniu kolegów szkolnych może znosić bardzo źle.

O odsetkach orzeczono na mocy art. 481 k.c. Uwzględniono brzmienie art. 481 k.c. sprzed wejścia w życie nowelizacji tego artykułu dokonanej ustawą z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015, poz. 1830, wejście w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.), jak również po wejściu w życie tej nowelizacji. W ocenie Sądu, jak już wskazano powyżej, w przyznaniu małoletniemu tytułem odszkodowania wynikającego z pokrycia kosztów leczenia w kwocie 2340 zł nie stoi na przeszkodzie fakt, iż kwota ta została poniesiona nie przez małoletniego powoda, który nie posiada swojego majątku, lecz przez jego ojca, - powoda M. L. (2), który zgodnie z art. 95 § 1 k.r. i o. wykonując władzę rodzicielską sprawuje również pieczę nad osobą i majątkiem dziecka. Zdaniem Sądu uraz, jakiemu uległ małoletni powód spowodował pokrycie kosztów jego leczenia, a wskutek tego na ten cel musiały być przeznaczone środki pieniężne, które w przypadku niewystąpienia u małoletniego urazu byłyby przeznaczone na zaspokajanie innych potrzeb materialnych małoletniego. Wobec tego należy w ocenie Sądu uznać, iż wypadek, któremu uległ małoletni powód wywołał u niego powstanie szkody majątkowej.

W punkcie II orzeczono na mocy art. 189 k.p.c. Przesądzenie w sentencji wyroku o odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku, jakiemu małoletni powód M. L. (1) uległ w dniu 15 sierpnia 2012 r. na przyszłość zwalniać będzie w przyszłości powoda jako poszkodowanego z obowiązku udowodnienia istnienia wszystkich przesłanek odpowiedzialności podmiotu, na którym odpowiedzialność taka już ciąży. Orzekając w tej mierze Sąd zważył na fakt, iż zgodnie z opiniami biegłego sadowego z zakresu stomatologii prognoza dotycząca leczenia uszkodzonych zębów małoletniego powoda może być negatywna. Zdaniem Sądu, prawdopodobnym jest, iż skutki wypadku będą przez powoda odczuwane również w jego dorosłym życiu, w którym w dalszym ciągu będzie leczył uszkodzone zęby, co przemawiało za ustaleniem odpowiedzialności pozwanego na przyszłość.

W punkcie III i IV wyroku Sąd uwzględnił żądania powodów M. i M. L. (4) zasądzając na ich rzecz tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wynikłą ze zmarnowanego urlopu w okresie od 15 do 17 sierpnia 2012 r. kwoty po 1050 zł na rzecz każdego z powodów. Sąd uznał za w pełni wiarygodne zeznania powodów, iż wskutek stresu, jaki spowodował u nich wypadek małoletniego syna z dnia 15 sierpnia 2012 r. , a także konieczności sprawowania przez powodów opieki nad synem do końca pobytu urlopowego oraz organizowania na jego rzecz opieki medycznej powodowie M. i M. L. (4) w istocie rzeczy nie mogli już korzystać z żadnych atrakcji turystycznych oferowanych przez pozwanego, a zatem reszta ich pobytu urlopowego była zmarnowana. O odsetkach orzeczono na mocy art. 481 k.c. Uwzględniono brzmienie art. 481 k.c. sprzed wejścia w życie nowelizacji tego artykułu dokonanej ustawą z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015, poz. 1830, wejście w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.), jak również po wejściu w życie tej nowelizacji.

W punkcie V i VI orzeczono o kosztach na mocy 98 k.p.c, art. 130³ § 2 k.p.c. , art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. 2016, poz. 623), art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (t.j. Dz.U. 2015, poz. 783) oraz § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz.U. 2013, poz. 461).